

Sygn. akt IV U 631/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lutego 2022 roku w Sieradzu

odwołania Z. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 29.09.2021 r. Nr (...)

w sprawie Z. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o emeryturę pomostową

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje Z. Ł. prawo do emerytury pomostowej od (...);***
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz Z. Ł. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

Sygn. akt IV U 631/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.09.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił Z. Ł. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na brak 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach a jedynie wykazanie takiego stażu w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 13 dni. Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach organ rentowy uznał okresy zatrudnienia od 24.11.1982 r. do 31.08.1985 r., od 23.09.2008 r. do 31.12.2008 r. oraz od 10.05.2016 r. do 09.04.2020 r. (z wyłączeniem okresów nieskładkowych). Do pracy w szczególnych warunkach Zakład nie uznał okresów zatrudnienia: - od 04.09.1985 r. do 03.01.1988 r., ponieważ pracodawca w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wykazał stanowisko pracy niezgodne z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego, pod które podlegał zakład pracy; - od 02.05.1990 r. do 30.03.1994 r. i od 01.07.1994 r. do 31.12.1998 r., ponieważ pracodawca w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach nie wymienił stanowiska pracy zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego, pod które podlegał zakład pracy. Zaznaczono przy tym, że w dokumentach widnieją rozbieżności dotyczące zajmowanych stanowisk, gdyż pracodawca w świadectwach pracy podał, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku „mistrz montażu” a w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, że na stanowisko „obuwnik montażysta”.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł Z. Ł. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Odwołujący zaznaczył, że w zakwestionowanym przez organ rentowy okresie stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na produkcji spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych na stanowisku obuwnik - formowacz.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. Ł., ur. (...), w dniu 13.04.2021 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę pomostową. W toku postępowania przed ZUS ubezpieczony udowodnił 35 lat, 3 miesiące i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż w szczególnych warunkach, wynoszący 5 lat, 8 miesięcy i 13 dni. Do wniosku zostały załączone m.in. świadectwa wykonania prac w szczególnych warunkach: - wystawione w dniu 07.02.2001 r. przez (...) SA w S. stwierdzające, że Z. Ł. był zatrudniony w tym zakładzie pracy od 4 września 1985 r. do 3 stycznia 1988 r. i w tym czasie od 4 września 1985 r. do 3 stycznia 1988 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: produkcja spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych na stanowisku obuwnik – montażysta wymienionym w wykazie A dziale VII poz. 12 pkt 6 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego; - świadectwo wykonania prac w szczególnych warunkach wystawione w dniu 08.12.1998 r. przez Masę Upadłości (...) Spółka Akcyjna w S., stwierdzające że Z. Ł. był zatrudniony w tym zakładzie pracy od dnia 02.05.1990 r. do 31.03.1994 r. i od 01.07.1994 r. do 31.12.1998 r., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy produkcji spodów obuwniczych z gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin, obsługa wtryskarek na stanowisku obuwnik – montażysta wymienionym w wykazie A dziale VII poz. 12 pkt 6,7 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 19 z dnia 06.08.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego

W aktach organu rentowego znajdują się także świadectwa pracy Z. Ł.: wystawione w dniu 30.04.1990 r. przez (...) w S., stwierdzające że był on pracownikiem tego zakładu pracy od 4 września 1985 r. do 30 kwietnia 1990 r., gdzie zajmował stanowisko obuwnik – montażysta od 04.09.1985 r. do 03.01.1998 r., ślusarz – konserwator; wystawione w dniu 29.03.1994 r., stwierdzające że był on zatrudniony w okresie od 02.05.1990 r. do 30.03.1994 r. w (...) Spółka Akcyjna w S. zajmując stanowiska mechanik, mistrz montażu; wystawione przez Masę Upadłości (...) Spółka Akcyjna w S., stwierdzające zatrudnienie pracownika w okresie od 01.07.1994 r. do 31.12.1998 r. jako mistrz montażu; w dokumencie zaznaczono, że pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze: polichlorek winylu od 01.07.1994 r. do 31.12.1998 r.

Decyzją z dnia 12 maja 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II oddział w Ł. odmówił Z. Ł. prawa do emerytury pomostowej z uwagi nieosiągnięcie wieku 60 lat oraz nieudowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat.

W dniu 23 sierpnia 2021 r. Z. Ł. ponownie złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę pomostową; zaskarżoną decyzją z 29.09.2021 r. organ rentowy ponownie odmówił Z. Ł. prawa do emerytury pomostowej.

Podczas zatrudnienia w przedsiębiorstwa (...) i (...) Zbigniew Łakomski wykonywał prace polegające na obsłudze wtryskarek, tj. urządzeń służących do produkcji spodów obuwniczych. Do form, przygotowanych do produkcji określonego asortymentu obuwia, operatorzy wtryskiwali gorącą masę płynnego tworzywa sztucznego o temperaturze około 200 stopni C. Jednak wtryskarka była obsługiwana przez trzech pracowników; na hali produkcyjnej działała jedna duża i dwie mniejsze wtryskarki. Ponieważ Z. Ł. z czasem został pracownikiem o największym doświadczeniu zawodowym, pracodawca powierzył mu stanowisko mistrza, z czym wiązało się ustawianie parametrów wtryskarek pod kątem dopasowania do aktualnie produkowanego asortymentu obuwia, nadzór nad pracą mniej doświadczonych pracowników, realizowanie uwag, związanych z jakością wykonywanych wyrobów. Niezależnie od nomenklatury, przyjętej dla zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska, Z. Ł. przez cały dzień pracy przebywał na hali

produkcyjnej przy pracujących wtryskarkach, gdzie panował hałas, wysoka temperatura oraz były wyczuwalne opary toksycznych środków chemicznych, używanych jako półprodukt do produkcji spodów obuwniczych.

(wnioski, świadectwa pracy, karta przebiegu zatrudnienia, decyzje, zeznania z dnia 11.02.2022 r.: P. K. od 00:05:02 do 00:00:12;01 minuty, K. P. od 00:12:01 do 00:19:30 minuty, B. S. od 00:19:30 do 00:23:52 minuty, J. W. 00:23:52 do 00:26:02 minuty, Z. Ł. od 00:27:13 minuty do 00:37:32 minuty).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego, aktach osobowych wnioskodawcy, której prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu. Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków P. K., K. P., B. S., J. W. oraz słuchanego w charakterze strony wnioskodawcy, którzy opisali rodzaje czynności pracowniczych wykonywanych przez odwołującego w spornych okresach. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnętrznie spójne, wzajemnie ze sobą korespondowały, a przy tym były przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Zeznania świadków i odwołującego znalazły również pokrycie w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie Z. Ł. zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem przepisów art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: (1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; (2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; (3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; (4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; (5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; (6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; (7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 ustawy jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 r. (czyli od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych). Osoby, które takiej pracy po wskazanej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 ustawy, mają możliwość uzyskania emerytury pomostowej w oparciu o art. 49 ustawy, który w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby zainteresowany spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Przed 1 stycznia 1999 r. może to być zarówno praca wymieniona w nowych wykazach prac w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jak i prace wymienione w załączniku A lub B rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast po dniu 31 grudnia 2008 r. muszą to być prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu (...) ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie pozostaje w stosunku pracy. Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii spełniania przez ubezpieczonego warunków ustalenia mu prawa do emerytury pomostowej, to jest przesłanki posiadania na dzień wejścia ustawy o emeryturach pomostowych w życie, tj. na dzień 1 stycznia 2009 r., co najmniej 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynikającej z art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy okresy pracy w szczególnych warunkach/ charakterze w łącznym wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 13 dni. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy konieczne było również ustalenie, czy praca wnioskodawcy w okresach zatrudnienia w przedsiębiorstwach (...) i (...) w S. w okresach od 04.09.1985 r. do 03.01.1988 r., od 02.05.1990 r. do 30.03.1994 r. i od 01.07.1994 r. do 31.12.1998 r. stanowiła pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, to jest czy podlega ewentualnej kwalifikacji w rozumieniu art. 32-33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270; ze zm.). Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – w rozumieniu tych przepisów – zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Na wykazach prac zawartych we wskazanym rozporządzeniu nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia). Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00). W orzecznictwie podkreśla się, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym złożenie dowodu w postaci świadectwa pracy może być kwestionowane, co na podstawie art. 6 k.c. pociąga za sobą obarczenie ciężarem dowodu strony, która zaprzecza okolicznościom wynikającym ze świadectwa pracy. Należy bowiem ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03). Tym samym brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub jego braki formalne nie świadczą o tym, że ubezpieczony faktycznie takiej pracy nie realizował. W postępowaniu przed sądem nie stosuje się bowiem ograniczeń dowodowych, jakie istnieją w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym ze względu na powyższe, okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym dopuszczalne jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r. II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/03). Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o dowody z zeznań świadków, którzy współpracowali z odwołującym się w trakcie spornego okresu zatrudnienia, dowody z dokumentów załączonych do organu rentowego a także dowód z zeznań samego odwołującego się na okoliczność ustalenia charakteru i warunków pracy wykonywanej w spornym okresie. W oparciu o powyższe dowody Sąd ustalił, że w spornym okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwach (...) i (...) wnioskodawca pracował na stanowisku, związanym z obsługą wtryskarek, które to urządzenia służyły bezpośrednio to wytwarzania spodów obuwniczych z tworzyw sztucznych. Świadczenie potwierdzili, że odwołujący wykonywał powierzone mu obowiązki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz że nie wykonywał innych czynności. Sąd miał przy tym na względzie, że okoliczność ta znajduje potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy. Uwzględnivszy powyższe ustalenia, zdaniem Sądu praca wykonywana przez odwołującego w trakcie zatrudnienia w spornym okresie odpowiada rodzajowi pracy określonego w wykazie A, dział VII, pozycja 12, stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. – tj. produkcja spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych. Prace te, jak wspomniano powyżej, były wykonywane przez odwołującego stale i w pełnym wymiarze

czasu pracy, co pozwala uwzględnić powyższy okres na poczet stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych. Konsekwencją powyższych ustaleń było stwierdzenie, że odwołujący spełnia sporną przesłankę konieczną do nabycia prawa do emerytury pomostowej, bowiem uwzględnienie spornego okresu zatrudnienia w okresie od 04.09.1985 r. do 03.01.1988 r., od 02.05.1990 r. do 30.03.1994 r. i od 01.07.1994 r. do 31.12.1998 r. prowadzi do stwierdzenia, że odwołujący legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze ponad 15 lat, to jest więcej, niż okres minimalny przewidziany w art. 4 pkt 2 u.e.p. Tym samym zasadne jest stwierdzenie, że odwołującemu przysługuje prawo do emerytury pomostowej. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy dokonał stosownej zmiany skarżonej decyzji na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., o czym orzekł w punkcie 1 wyroku. W punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 poz. 265).

Sławomir Matusiak

Zarządzenie: 1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu. 2. doręczyć pełnomocnikowi organu skrócony odpis protokołu z 11.02.2022r., 3. wypożyczyć organowi akta rentowe na 14 dni.

Sławomir Matusiak